

**Карагозуева Г. – п.и.к., КББАнын кафедра башчысы
Кыдыралиева А. – окутуучу**

Сахна-сабак

Тарбия инсанияттын түбөлүк камы, анткени адам баласы жаралып дүйнөгө келген учурдан баштап эле тарбияга жана тарбиячыга өтө муктаж. Ал тарбиячысыз өсүп жетилмек тургай жөнөкөй эле жашап турууга да жөндөмсүз. Тарбиянын жана тарбиячынын жардамы менен ал акырындап денеси чыңалып чоңоет, акылы өнүгүп бойго жетет, инсанга айланат.

Аздыр-көптүр ырааттуу педагогикалык ойлор адам коомунда али пайда боло электе деле тарбиянын амалияты ишке ашып келген. Жыйналган алгылыктуу тажрыйбалар бара-бара акырындык менен элдик педагогиканын казынасына топтоло берген. Тиричилик турмуштун тажрыйбасынан келип чыккан ой пикирлер, эмпирикалык маалыматтар, албетте, илимий назарият эмес. Коомдук прогресстин белгилүү этабында гана алар илимий ой жүгүртүүгө өбөлгө түзүүчү башат же булак боло алышат.

Адам коомунун тарыхый өсүүсүнүн белгилүү сересинде гана элдин педагогикалык ой толгоолору, тарбия жөнүндөгү эмпирикалык түшүнүктөрү элдик фольклордо, айрыкча санат сөздөрүндө, макал-лакаптарында, болмуштарында, тамсилдеринде ж.б. оозеки чыгармаларында чагылдырылса, элдик маданият пайда болгон учурдан баштап педагогикалык идеялар сөз чеберлеринин көркөм чыгармаларында бериле баштайт. Ал эми өзүнүн түбөлүктүү адабияты жок элдерде педагогикалык көз караштарды өзүндө көркөмдөп чагылдырып, аны муундан муунга жеткизүүчү бирден-бир каражат-элдин оозеки чыгармачылыгы.

Көчмөн турмуштун жана түрдүү тарыхый кырдаалдын натыйжасында кыргыз эли чоң жазма тарыхый эстеликти калтырбаганы менен көптөгөн кылымдар бою эмгекчи элдин башынан кечирген нечен түрдүү кайгы, кубанычтарын, бейпил турмушу менен жоокердик күндөрүн чагылдырган кара сөз жана ыр түрүндө түзүлгөн оозеки адабияттык эстеликтер жаратты. Ал чыгармалар педагогикалык залкар идеаларга жык толгон, тарбиянын элдик тажрыйбасынын соолбос булагы.

Мындай көрүнүштү өз учурунда баамдап, акыл калчаган чубаш элинин чыгаан окумуштуу педагогу, академик Г.Н. Волков «Элдик педагогика менен илимий (мектеп) педагогикасынын тарыхын миң беттен турган бир китеп катары элестете турган болсок, анда мектеп педагогикасы жана анын тарыхы жөнүндөгү сөз, ал китептин 995- же 996-бетинен башталмак» – деп айткан. Демек, педагогика илимин жана анын тарыхын илимий педагогиканын тарыхы менен гана чектөө акылга тете келбейт. Улуттук педагогиканы жээришке эч кандай элдин акысы жок. Элдин педагогикасына ырая кылбаган калктын келечеги жок деген ойду өтө таасын айткан (17, 20).

«Эн кучтуу, эн таасирдуу, эн ишенимдуу педагогика-элдик педагогика, ал эми тарбиячылардын мыктысы – эл».

Академик Г. Н. Волков

Тамырсыз дарак көктөбөгөндөй азыркы педагогикалык илим менен жаш муундарды тарбиялоонун практикасы да элдик педагогиканын нарктуу салттарын нускалуу осуяттары менен шайкеш келгенде гана оң натыйжасын бермекчи. Тилекке каршы азыркы мугалим-тарбиячылардын атайын этнопедагогикалык даярдоонун төмөндүгүнө байланыштуу элдик педагогиканын көөнөрбөс, керемети кеңири байлыктарын аспиеттеп, сактап, иликтеп,

изилдеп урпактарды тарбиялоонун маанилүү каражатына айландыруу жагдайында далее болсо аксап келүүдөбүз, жогорку окуу жайлар үчүн сунуш кылынган «Кыргыз этно педагогикасы» курсунун программасы мугалим-тарбиячы кадырларды даярдоодогу өзүнүн алдына койгон милдеттери бар. Болочок педагог-тарбиячыларды этнопедагогика жана элдик педагогика жөнүндөгү терең билимдер жана аны колдонуу боюнча практикалык ык назыктар менен куралдандыруу, аларды бабалардын бай маданий мурастарын, салттарын сактоого, урматтоо тарбиялоого, өз алдынча иликтеп изилдөөгө үйрөтүү курстун негизги милдети.

Ушул максатта аталган предмет боюнча 2013-жылдын 15-апрелинде педагогикалык кадрлардын квалификациясын жогорулатуу, даярдоо жана кайра даярдоо борборунун «Кыргыз тили жана адабияты» адистигинин 2-курсунун студенттери менен биргеликте салттуу эмес «Ата – аска – зоо, эне-оргуштаган булак, бала- экооно тең – шам чырак» деген аталыштагы «Сахна сабагы» болуп өттү.

Сабактын максаты:

1. «Ата – аска-зоо, эне – оргуштаган булак, бала – экооно тең шам чырак» аталыштагы темада кыргыз элинин баланы тарбиялоодо эчен кылымдык тажрыйбаларындагы ата менен эненин ордун ачып берүү. Ошондой эле бардык башка калктар сыяктуу эле кыргыздарда үй-бүлөө куруунун башкы маңызы балалуу болуу, аларды багып өстүрүү, адам катарына кошуу деген түшүнүктөрдүн маанисин чечмелөө.
2. Туулган жери, эне тили менен сыймыктануу сезимдери, сөз байлыктары, ой жүгүртүүсү, инсандык сапаттары, адеп-ахлактык , этика – эстетикалык табиттери калыптанып өнүгөт, жан – дүйнөсү кеңейет, өз элине болгон урмат сыйы тереңдейт. өнүгөт.
3. Өзү жашап жаткан эли-жерин жана эмгекти сүйүүгө, мекенчилдикке, айлана-чөйрөнүн кооздугун сезе билүүгө, баалай алууга, сыймыктанууга, ыймандуулукка, адептүүлүккө, улуу адамдарды урматтап, кичүүлөрдү ызаттоого тарбияланат.

Сабакта баланы тарбиялоодогу «Сүйүнчүлөө», «Ат коюу», «Бешикке салуу» жана «Тушоо кесүү» салттарын сахнада драма методу менен көрсөтүштү.

Драма жеке адамдын чеберчилигин өстүрүүгө, өзүнө ишенгендик, кыраакылык, сыр билгилик, чечкиндүүлүк, котормдүүлүк, демократиялык маанайдагы өз алдынчалык, сүймөнчүлүк, себеп-натыйжа байланыштарды аныктай билүү, сезимталдуулук, маданияттуулук, чечендик, батылдык сыяктуу сапаттарын өркүндөтүүгө мүмкүнчүлүк түзүлөт.

Сабакты талдоодо сабакка катышкан мугалимдер өз ойлорун, сын-пикирлерин билдиришти.

